

El perill nuclear no té color

Havia de passar i ha passat. S'ha dit i s'ha repetit milers de vegades que les centrals nuclears són perilloses, que en desconeixiem, més del que en sabem, el funcionament i les possibles reaccions; que, si es produeix un accident greu, les conseqüències poden ser d'una dimensió catastròfica. S'havia dit i s'havia repetit. Ha calgut un accident i un núvol radioactiu travessant Europa perquè uns quants més s'ho arriben a creure.

I no es tracta ara de discutir sobre si són necessàries o no. Aquest és un altre tema, en el qual hi ha arguments —molts— en contra i arguments —molts—, també, a favor. La sospita, però, és forta: < són necessàriament indispensables? i No hi ha un altre remei? i, No poden ser suplides per altres formes d'energia menys traumàtiques?

L'accident de Txernovitsi no és l'únic que s'ha produït, tot i que sí que és el més important. El pas dels anys, però, augmenta —i això ho han assenyalat repetidament els especialistes— el risc de fallides: les nuclears també es fan velles, unes àvies malhumorades i tecloses, massa tecloses. ^Quants accidents més caldran?

A més dels accidents greus que detallem en les pàgines que componen la informació de l'accident de Txernovitsi, la nòmina ja s'ha fet llarga, massa llarga. En 1963 una fuga en la central nuclear d'Indian Point, als EUA, contaminà tota la zona pròxima. En 1979 l'accident encara és molt més greu. Encara se'n desconeixen els efectes. Un error del sistema de refrigeració de la central de Harrisburg —EUA— provoca una altra fuga, que produeix un núvol radioactiu que cobreix una àrea d'uns 30 quilòmetres.

Arran d'aquest accident, un portaveu del registre de la Comissió de Regulació Nuclear comenta que en les centrals dels EUA durant 1978 s'havien produït 2.835 accidents. En 1981 hi ha una fuga radioactiva en la central de Windscale, al nord d'Anglaterra, que produeix contaminació en un perímetre de tres quilòmetres.

A Suècia, en 1980, es produeixen dues fissures en el sistema de refrigeració de dues nuclears, Eskarshamn 2 i Barsebach 2. El mateix any hi ha una fuga important en una central de Bèlgica. L'any 80 tres-centes persones

queden exposades a la radiació per una altra fuga en la central de Tsuruga, al Japó...

La llista és interminable, més els accidents amagats, i aquells que han estat a punt de produir-se, però en el darrer moment...

En aquest darrer cas, a Txernovitsi, resultarà molt difícil saber l'impacte real de la tragèdia, el nombre de morts, el nombre d'afectats, de ferits, de malalts. No només perquè és difícil saber segons quines coses a l'URSS, sinó també perquè ho amagaran soviètics i occidentals i, igualment —per què no dir-ho—, perquè el tema és difícil de controlar des de fora de les esferes de decisió.

Aquests darrers dies les emissores de ràdio han difós un comunicat en el qual les agències que llançaren ràpidament el nombre de dos mil morts fan rectificació pública i arriben a admetre que potser, fins i tot, tenen raó els comunicats soviètics, que només parlaven de dos morts. Tanta autocrítica sobta. Mosqueja, per dir-ho clar i ras. La internacional nuclear funciona amb una exquisida cohesió. Per damunt de l'antisocialisme tradicional, Occident ha posat aquests dies en marxa la solidaritat dels pro-nuclears. L'energia nuclear ha aconseguit el miracle.

I, mentrestant, que cadascú aguante la seua: sense anar més lluny, Cofrents pràcticament es veu des del Micalet, i Ascó i Vandellòs són tan prop de Barcelona com el cafè Zurich ho és de la font de Canaletes. El perill nuclear no té color. I, si avui ha petat una nuclear roja, demà en pot petar

una de blava —per donar-li algun color.

En aquesta ocasió ha faltat, això sí, la resposta, enèrgica i ràpida, dels antinuclears, els ecologistes, els pacifistes. Quan hi hagué l'accident de Harrisburg, els carrers es van omplir de manifestants en poques hores. Ara ha estat distint. I és curiós que des de les pàgines que sempre s'ha acusat els ecologistes, inclús, de trepitjar els jardins durant les seues manifestacions, ara se'ls recrimine no mantenir una actuació semblant davant un accident en terreny soviètic. Aquesta falta de reflexos no es deu al cobrament de l'or de Moscou. Or etern. La desmobilització té unes altres causes. Tant de bo que comencen a canviar. •

